

Projekty budynków z dawnej guberni piotrkowskiej w Internecie

Z końcem 2020 roku zakończyła się publikacja kolejnych kopii w Internecie. Do prezentacji na stronie www.szukajwarchiwach.gov.pl wybrane zostały materiały należące do najczęściej udostępnianych – projekty budowlane wraz z załączoną urzędową korespondencją. Są to dokumenty Rządu Gubernialnego Piotrkowskiego z lat 1877-1914. Łącznie ponad 270 tysięcy skanów.

Akta wytworzone przez Wydział Budowlany RGP (Oddział Architektury) odnoszą się do kontroli wydawania zezwoleń na rozpoczęcie budowy obiektów mieszkalnych w miastach oraz wszystkich budynków fabrycznych w miastach i mniejszych miejscowościach Guberni. Niewielka część teczek dotyczy wyburzeń, samowoli budowlanej, trybu załatwiania spraw przez Wydział.

Tryb załatwiania jednorazowego pozwolenia doskonale oddaje zawartość typowej teczki z tej części zespołu. Otwiera ją pismo przewodnie Naczelnika Powiatu, lub w przypadku Łodzi Magistratu Miasta, o przyjęciu podania na wydanie zgody wraz z koniecznymi załącznikami: zobowiązaniem właściciela do poddania się nadzorowi budowlanemu, zobowiązaniem architekta lub uprawnionego technika budowlanego (najczęściej autora projektu) o prowadzeniu nadzoru nad budową, plan obiektu zawierający jego fasadę, przekrój oraz rzuty wszystkich kondygnacji, a także plan sytuacyjny i orientacyjny oddający umiejscowienie posesji. Plan włożony jest zazwyczaj do drukowanego formularza protokołu posiedzenia Rządu Gubernialnego z przygotowanym miejscem na wpisanie decyzji. Tę ostatnią umieszczano dopiero na posiedzeniu Rządu.

(Architektura ulicy Piotrkowskiej 1828-1939. Katalog dokumentacji technicznej w zasobie Archiwum Państwowego w Łodzi, oprac. Maciej Wilmański, Maciej Janik, Łódź 2002, s. 6)

Plany powstawały najczęściej na płótnie impregnowanym, czasem na kalce technicznej lub kartonie. Projekty największych obiektów, np. fabryk dochodzą do 7 metrów długości. Do ich digitalizacji niezbędny był skaner wielkoformatowy, który Archiwum zakupiło w 2012 r. ze środków Wieloletniego Programu Rządowego Kultura+ Digitalizacja.

Zintegrowany System Informacji Archiwalnej (ZoSIA), w którym opracowano akta, zawiera szczegółowe indeksy adresów nieruchomości, nazwisk inwestorów i architektów budynków, lub nazw firm, do których budynki należały. Dane te znacznie ułatwiają poszukiwania kopii cyfrowych dokumentów, ponieważ oryginalny tekst jest w dawnym języku rosyjskim.

Obecnie opublikowane zostały projekty budowlane z przełomu XIX i XX w., z terenu całej guberni piotrkowskiej, czyli obszaru pomiędzy Będzinem na południu, Kołem na północy, Kaliszem na zachodzie i Rawą Mazowiecką na wschodzie. Jest to ponad 18 tysięcy teczek poszczególnych budynków.